

Broj: 04/1,03/11-05-300/08
Sarajevo, 10.7.2008. godine

Kolegiju oba doma Parlamentarne skupštine BiH

Komisiji za vanjske poslove Predstavničkog doma PSBiH

Komisiji za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, saobraćaj i komunikacije Doma naroda PSBiH

Delegaciji u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Evrope

Kolegiju Sekretarijata PSBiH

**IZVJEŠTAJ SA TREĆEG DIJELA REDOVNOG ZASJEDANJA PARLAMENTARNE
SKUPŠTINE VIJEĆA EVROPE, Strasbourg, od 23. do 27. juna 2008. godine**

Treći dio redovnog zasjedanja Parlamentarne skupštine Vijeća Evrope održan je u Strasbourgu od 23. do 27. juna 2008. Na zasjedanju je učestvovala stalna delegacija Parlamentarne skupštine BiH, u kojoj su bili:

1. Bakir Izetbegović, predsjedavajući Delegacije,
2. Milica Marković, član,
3. Azra Hadžiahmetović, član,
4. Mladen Ivanić, član,
5. Mirjana Malić, zamjenik člana,
6. Edina Hrnjić, sekretar,
7. Adnan Bešić, prevodilac.

Glavne teme junskog zasjedanja PSVE: *Izveštaj o aktivnostima Biroa i Stalnog komiteta (uključujući izvještaje o posmatranju izbora u Gruziji i Makedoniji), Borba protiv zagađenja Crnog mora, Evropska banka za obnovu i razvoj: glavni partner za promjene u tranzicijskim zemljama, Specijalna cjelodnevna debata o stanju demokratije u Evropi, Debata o situaciji u Kini, Funkcioniranje demokratskih institucija u Turskoj, Aktivnosti Međunarodnog komiteta Crvenog križa, Prevencija prvog oblika nasilja nad djecom: napuštanje po rođenju.*

Otvarajući junsko zasjedanje PSVE, predsjednik Parlamentarne skupštine Vijeća Evrope gosp. Lluís Maria de Puig govorio je o neodvojivosti ekonomskih, poljoprivrednih i pitanja zaštite okoliša od osnovnih ciljeva Vijeća Evrope. Baveći se tim pitanjima, Vijeće Evrope, kako je rekao gosp. De Puig, ne mijenja pravac djelovanja, već je bitno shvatiti koliko su blisko svi aspekti ljudskog života i funkcioniranje društva vezani za ljudska prava. Ovdje se radi o širenju horizonata i bavljenju problemima u njihovoj cjelokupnoj složenosti kako bi se što bolje zaštitila ljudska prava. Jer, kako je istakao gosp. De Puig, pravo na ishranu, odjeću i smještaj osnovna su ljudska prava, kao što su to i pravo na rad i socijalnu zaštitu i život u zdravom okolišu. Gosp. De Puig istakao je također da model Vijeća Evrope postaje sve atraktivniji i u drugim dijelovima svijeta. S tim u vezi, posebno je naglasio potrebu jačanja procesa saradnje u mediteranskom bazenu koji predstavlja kolijevku evropske civilizacije. Međunarodni parlamentarizam trenutno

doživljava procvat - ostali međunarodni parlamenti slijede u velikoj mjeri iste ciljeve kao i Vijeće Evrope štiteći ljudska prava, pluralističku demokratiju i vladavinu prava. Iz tog razloga gosp. De Puig izrazio je opredjeljenje da u toku svog mandata intenzivira saradnju s nekim od tih parlamenata, te je u tom smislu posebno pomenuo jačanje saradnje s latinskoameričkim parlamentom. Predsjednik PSVE u svom obraćanju pomenuo je nekoliko problema s kojima se susreću zemlje članice Vijeća Evrope, počevši od jugoistočne Evrope. Prvi problem odnosi se na podijeljenost Evrope po pitanju statusa Kosova. Nadalje, izrazio je nadu da će dihotomija između evropske budućnosti i mračne prošlosti u Srbiji biti prevladana u korist građana Srbije koji ne zaslužuju izolaciju. Sljedeće pitanje koje je gosp. De Puig posebno naglasio odnosi se na funkcioniranje demokratskih institucija u Turskoj. Istakao je da turske institucije treba da budu odgovorne za rješavanje sporova demokratskim putem i u skladu s vrijednostima Vijeća Evrope, dok je, s druge strane, potrebno pružiti Turskoj jasnu i nedvosmislenу evropsku perspektivu. Osvrnuo se, također, i na pitanja izbora u Armeniji i Azerbejdžanu, te izrazio zabrinutost zbog situacije u Gruziji kao i nadu da će Kipar postati model za ponovno ujedinjenje za dobrobit i prosperitetnu budućnost svih stanovnika otoka. Posebno je pomenuo Rusiju za koju, kako je rekao, ima velika očekivanja, te je pozdravio napore koje preduzima novi ruski predsjednik Medvedev za stvaranje "slobodnog društva" i promoviranje novog sporazuma koji su potpisali Rusija, EU i SAD.

Prvog dana zasjedanja Skupštini se obratio i gosp. Karl Bildt, ministar vanjskih poslova Kraljevine Švedske i predsjedavajući Komiteta ministara Vijeća Evrope. U svom obraćanju gosp. Bildt istakao je da, ukoliko se ne mogu zaštititi ljudska prava i demokratija u zemljama članicama, društva riskiraju da prije ili kasnije potonu u konfrontacije. Govoreći o prioritetima švedskog predsjedavanja Vijećem Evrope, rekao je kako prioritet predstavlja provođenje odluke iz Varšave o fokusiranju na prava evropskih građana. Također je istakao da vlade i parlamentarci 47 zemalja članica VE dijele kolektivnu odgovornost za funkcioniranje Evropskog suda za ljudska prava.

Drugi dan zasjedanja obilježen je debatom o Evropskoj banci za obnovu i razvoj (EBRD): Glavni partner za promjene u tranzicijskim zemljama. Skupština je pozdravila odlične rezultate EBRD-a postignute u finansijskoj 2007. godini uprkos turbulentnoj situaciji na svjetskom finansijskom tržištu i činjenici da EBRD uglavnom djeluje u zemljama s višim rizikom. U usvojenoj rezoluciji Skupština je pozdravila odluku EBRD-a da veliki dio svog profita investira u zemlje gdje su investicije najpotrebnije dajući pritom prvenstvo malim i srednjim preduzećima i preduzetnicima. U okviru ove debate Skupštini se obratila i gđa Azra Hadžiahmetović koja je istakla da je za Parlamentarnu skupštinu Vijeća Evrope posebno značajna debata o EBRD-u jer u širokoj lepezi ljudskih prava jedno od ključnih pripada i pravu na razvoj koje direktno korenspondira s aktivnostima EBRD-a. Gđa Hadžiahmetović također je naglasila značaj nove orijentacije EBRD-a u pravcu veće ekonomske i socijalne kohezije, kao i visok osjećaj za prioritete u selektivnim oblastima važnim za proces tranzicije i razvoja. Pozitivnim je ocijenila što su pitanja energije i hrane sastavni dio rada EBRD-a posebno ako se ima u vidu stepen osjetljivosti tranzicijskih zemalja na promjene u okruženju. S tim u vezi, potrebno je da EBRD zajedno s drugim institucijama radi na pronalasku alternativnih rješenja. Kako je dio tranzicijskih zemalja u procesu približavanja članstvu u EU, aktivnosti EBRD-a treba da budu stavljene u kontekst konkurentnosti evropske ekonomije i dostizanja ciljeva iz Lisabonske agende. Zajedno s Evropskom investicionom bankom, Razvojnou bankom Vijeća Evrope i drugim institucijama, EBRD može odigrati ključnu ulogu u profiliranju buduće pozicije evropske ekonomije u globalnoj ekonomiji. Tri geografske grupe u koje su, s pozicije aktivnosti EBRD-a, svrstane zemlje klijenti, mogu biti i osnov regionalnog pristupa u operacijama i budućem angažmanu EBRD, naglasila je prof. Hadžiahmetović, podsjećajući prisutne na tri ekonomske inicijative Pakta stabilnosti u Jugoistočnoj Evropi: 1. liberalizacija trgovine (sada CEFTA aranžman), 2. jedinstveno energetske tržište kroz Atinski memorandum i 3. Investment Compact. Gđa Hadžiahmetović posebno važnom ocijenila je potrebu profiliranja regije koja će biti atraktivnija za investicije. Na kraju je pomenula kako BiH posebno cijeni dosadašnji angažman EBRD-a koji je od potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma bio najprije fokusiran na urgentnu obnovu infrastrukture, razvoj finansijskog sektora sve do širokih operacija u poslovnou sektoru kroz programe TAM (zaokret u upravljanju preduzećima) i BAS (poslovne savjetodavne usluge). Uz to, EBRD je imala važnu ulogu u mobilizaciji sredstava za sufinansiranje i grantove, te kao rezultat toga, ukupna vrijednost

projekata u BiH u vezi sa investicijama EBRD iznosi 938 miliona eura. Kako je BiH ušla u najosjetljiviju fazu tranzicije, kontinuirani ekonomski napredak zavisit će od načina suočavanja s tri ključna izazova koji se tiču ustavne reforme, ubrzanja procesa privatizacije i osiguravanja dugoročne ekonomske stabilnosti. U tom smislu posebne je značajna realizacija strategije EBRD-a za BiH do 2011. Očekuje se da će se banka fokusirati na oblasti infrastrukture (saobraćaj i energetika), finansijskog sektora (podrška malim i srednjim preduzećima) i sektora preduzetništva. Na kraju izlaganja, gđa Hadžiahmetović još jednom je naglasila važnost angažmana EBRD-a i izrazila očekivanje da će EBRD igrati posebnu ulogu u uspješnom okončanju tranzicije i poboljšanja ekonomskih performansi u zemljama na putu ka članstvu EU. „Bosna i Hercegovina računa na EBRD kao posebno važnu instituciju u tom procesu“, zaključila je gđa Hadžiahmetović.

Najznačajnija debata junskog zasjedanja PSVE je cjelodnevna specijalna debata o stanju demokratije u Evropi. Debata je obuhvatala tri različite podteme: 1. Specifični izazovi s kojima se suočavaju evropske demokratije: slučaj različitosti i migracija, 2. Mjere za unapređenje demokratske participacije migranata i 3. Funkcioniranje demokratskih institucija u Evropi i napredak skupštinske monitoring procedure. Parlamentarci su naglasili potrebu za postizanjem ravnoteže između poštivanja različitosti i potrebe za integracijom migranata. Skupština je također raspravljala o mogućim mjerama i pozvala je zemlje članice da odobre pravo glasanja i kandidiranja na lokalnim i regionalnim izborima migrantima koji borave u zemlji pet godina ili manje i koje bi svakako trebalo ohrabrivati da uče jezik zemlje u kojoj borave. Raspravljajući o funkcioniranju demokratskih institucija u Evropi i napretku monitoring procedure, parlamentarci su se bavili analizom stanja u 11 zemalja koje se trenutno nalaze pod monitoring procedurom PSVE (Albanija, Armenija, Azerbejdžan, Bosna i Hercegovina, Gruzija, Moldavija, Monako, Crna Gora, Ruska Federacija, Srbija i Ukrajina). U posljednjem godišnjem izvještaju Monitoring komiteta PSVE koji obuhvata period od aprila 2007. do juna 2008. godine, Monitoring komitet istakao je napretke i nedostatke u oblastima koje utiču na demokratski razvoj ovih zemalja: odvajanje ovlaštenja i uloga parlamenata, izbori i reforma izbornog zakona, političke stranke i njihovo finansiranje, borba protiv korupcije, medijski pluralizam i lokalna i regionalna samouprava. Usvojena je i Rezolucija o funkcioniranju demokratskih institucija u Evropi i napretku skupštinske monitoring procedure i ona, između ostalog, navodi da je u Bosni i Hercegovini potrebna ustavna reforma kako bi se osiguralo efikasno odvajanje ovlaštenja i funkcioniranje demokratskih institucija. U tom smislu pomoć koju nudi Venecijanska komisija zemljama kojima je potrebna ustavna reforma izuzetno je značajna. Kada je riječ o reformama u oblasti izbornih zakona, Parlamentarna skupština Vijeća Evrope pozdravila je spuštanje izbornog praga u zemljama pod monitoringom i, između ostalih, spuštanje tog praga u BiH na 3%.

Usvojena rezolucija o funkcioniranju demokratskih institucija u Evropi i napretku skupštinske monitoring procedure, između ostalog, navodi da je u Bosni i Hercegovini potrebna ustavna reforma kako bi se osiguralo efikasno odvajanje ovlaštenja i funkcioniranje demokratskih institucija. U oblasti lokalne i regionalne demokratije, Parlamentarna skupština VE istakla je da u mnogim zemljama pod monitoringom, kao i u onim uključenim u postmonitoring dijalog, moraju biti ubrzane reforme koje se odnose na decentralizaciju. U tom kontekstu posebno je naglašeno da nedostatak jasnog prijenosa ovlaštenja na lokalne vlasti predstavlja prepreku efikasnoj decentralizaciji u BiH, što je slučaj i u Armeniji, Moldaviji, Srbiji i Azerbejdžanu. Pored toga, prihodi koji se prenose na lokalne vlasti često se neravnomjerno raspoređuju.

Na osnovu izvještaja Monitoring komiteta, Parlamentarna skupština VE pozvala je državne parlamente da iskoriste ove izvještaje kao osnovu za debatu o ispunjavanju obaveza prema VE, da promoviraju izvršenje presuda Suda za ljudska prava putem usvajanja odgovarajućih zakona i putem svoje nadzorne uloge nad vladinim akcijama, te uspostave državne mehanizme koji će osigurati da se preduzimaju odgovarajuće akcije nakon nalaza monitoring tijela Vijeća Evrope.

U okviru ove rasprave, Skupštini se obratio i gosp. Bakir Izetbegović koji je u svom govoru ukazao na glavne probleme koji usporavaju razvoj demokratije u BiH i na mogućnosti njihovog rješavanja. U tom smislu, kao glavna opterećenja naveo je komunističku prošlost, fizičko uništavanje zemlje ratom koji je proizveo segregaciju bh. društva, nepovjerenje među narodima, težnju za dominacijom na teritoriji gdje pojedini narodi žive u većini, kriminal i korupciju. Napomenuo je da je

Dejtonski mirovni sporazum, iako je zaustavio rat, uspostavio nefunkcionalan državni aparat kojem su potrebne stalne intervencije OHR-a i međunarodne zajednice. Ipak, gosp. Izetbegović smatra da izgradnja demokratije u BiH ide u pozitivnom smjeru, te je kao primjere naveo prestanak napada na povratnike, mirno provođenje izbora, slobodu medija te borbu protiv kriminala. Građani Bosne i Hercegovine žele mir i opredijeljeni su za evropsku budućnost. Iznio je mišljenje da je za ubrzanje pozitivnih procesa potrebno ispunjavanje ranije preuzetih obaveza i usvajanje novih reformi. Efekti etničkog čišćenja i segregacije u bh. društvu mogli bi biti umanjeni provođenjem Aneksa 7 i Odluke Ustavnog suda BiH o konstitutivnosti naroda na cijeloj teritoriji BiH. Gosp. Izetbegović je mišljenja da je priča o stanju demokratije apsurdna ukoliko je ljudima uskraćena mogućnost da se vrate svojim domovima i da učestvuju u formiranju vlasti. Na taj način krši se Ustav i odluke OHR-a. Najvažnijom reformom u BiH ocijenio je ustavnu reformu koja bi otvorila put ostalim reformama, ali i ubrzala put ka EU. Na kraju izlaganja, pozivajući se na Memorandum izvjestioca po ovoj tački dnevnog reda koji između ostalog, tretira reformu javnog RTV sistema, gosp. Izetbegović informirao je prisutne da je presudom Ustavnog suda Federacije BiH, kojom je odbijen zahtjev Kluba hrvatskog naroda za kanal na hrvatskom jeziku, deblokirano pitanje rješavanja pitanja entitetskog javnog RTV servisa i otvorena mogućnost uspostavljanja jedinstvenog javnog RTV sistema s menadžmentom na državnom nivou u skladu sa zahtjevom iz tačke 178. navedenog memoranduma.

Od značajnijih debata junskog zasjedanja izdvajamo i debatu o sprečavanju napuštanja djece nakon rođenja. Povodom ovog problema, Skupština je pozvala zemlje članice da izrade proaktivnu politiku za sprečavanje napuštanja novorođenčadi i preporučila prenatalnu i postnatalnu medicinsku i socijalnu podršku i odgovarajuću finansijsku pomoć trudnicama i očevima. Usvojenom rezolucijom PSVE iznosi stav da poštivanje prava djece da žive sa svojim porodicama i znaju svoje porijeklo predstavlja nepovrediv princip koji mora biti uključen u sve porodične politike. Skupština je također preporučila obaveznu besplatnu registraciju novorođenčadi i transparentne procedure za davanje djece na usvajanje.

Povodom Nacrta izvještaja Monitoring komiteta PSVE o Bosni i Hercegovini, koji će se naći na dnevnom redu Parlamentarne skupštine Vijeća Evrope na oktobarskom dijelu zasjedanja, predsjedavajući Delegacije Bakir Izetbegović uručio je koizvjestiocima Monitoring komiteta komentare članova Delegacije na pomenuti nacrt izvještaja. Koizvjestioci Čavušoglu i Sasi razmatrat će komentare i ažurirati Nacrt izvještaja nakon posjete Bosni i Hercegovini, predviđene za kraj augusta 2008. godine.

Pripremila: Edina Hrnjić

Odobrio: Bakir Izetbegović

Sekretar Delegacije

Predsjedavajući Delegacije

Prilog: Rezolucija 1619 (2008)

Dostaviti:

- naslovu
- Odjelu za informacije i dokumentaciju
- Ministarstvu vanjskih poslova BiH
- a/a